

Podcast: Kauhajoen Raitilta Kuultua Jakso: Kirjasto ja kirjastotoimi Kauhajoella

Haastattelija: Jari Taunimaa

Vieraat:

- Maija-Liisa Laitila (Viestinnän asiantuntija, Kauhajoen kaupunki)
- Janne Koivumäki (Kirjastovirkailija, Kauhajoen kirjasto)
- Teija Korpi-Käkelä (Kirjastonhoitaja, Kauhajoen kirjasto)

Jari Taunimaa: Kauhajoen raitilta kuultua, studiossa haastattelijana Jari Taunimaa.

Tervetuloa kuuntelemaan podcast-sarjaa Kauhajoella raitilta kuultua. Mun nimeni on Jari Taunimaa ja tämä podcast-sarja on jatkoa viime vuonna tehdyille ensimmäiselle tuotantokaudelle. Sarja tuotetaan yhteistuotantona Kauhajoen kaupungin ja Etelä-Pohjanmaan Opiston Kauhajoen kampuksen kanssa. Tässä jaksossa aiheena on kirjasto- ja kirjastotoimi Kauhajoella. Studiossa on vieraana myös viestinnän asiantuntija Maija-Liisa Laitila Kauhajoen kaupungilta. Tervetuloa.

Maija-Liisa Laitila: Moikka taas.

Jari Taunimaa: Haastateltaviksi olen saanut vieraakseni studioon Kauhajoen kirjastosta kirjastovirkailija Janne Koivumäen ja kirjastonhoitaja Teija Korpi-Käkelän. Tervetuloa molemmille ja kiva, että pääsitte tulemaan.

Teija Korpi-Käkelä / Janne Koivumäki: Kiitos. Kiva kun päästiin.

Jari Taunimaa: Joo, eli Kauhajoen kaupunginkirjasto avasi maanantaina 17. maaliskuuta väistötiloissa, ja kirjasto toimii väistötiloissa sen ajan, kun varsinainen kirjastorakennus on peruskorjauksessa. Eli missä nämä väistötilat sijaitsevat nyt?

Teija Korpi-Käkelä: Ne on tuolla vanhalla soppakoululla. Kauhajokiset tietää mistä puhutaan, kun puhutaan soppakoulusta. Osoite on Topeeka 47 D.

Jari Taunimaa: Mitkä näiden väistötilojen aukioloajat ovat?

Janne Koivumäki: Maanantaista torstaihin 11–19, perjantaisin 11–17. Lehtisali aukeaa joka aamu kello 9.00.

Maija-Liisa Laitila: OK, no nyt kun te olette aloittaneet siellä väistötiloissa, niin toimiiko ne hyvin? Onko ollut jotain ongelmia tai haasteita tässä alussa? Onko ihmiset löytäneet perille, miten te olette kokeneet, kun te olette siellä hetken aikaa ehtinyt olla avoinna?

Teija Korpi-Käkelä: Mun mielestä suhteellisen hyvin toimii. Siinä on ensinnäkin henkilökunnallakin vielä opettelemista, että missä mikäkin on ja asiat etsivät vielä paikkojansa. Ihmiset on suhteellisen hyvin löytänyt perille. Se paikka on vähän sellainen sokkeloinen, että ihan sen ulko-oven löytäminen on ollut joillekin ongelma. Me on yritetty sitten tehdä siitä someen valokuvia ja videokin on jo kuvattu, että se ehkä toivottavasti tulee eetteriin jossakin kohtaa, kun ehditään se editoida. Mitä mieltä Janne on? Onko toiminut?

Janne Koivumäki: On toiminut ja joillakin on ollut haastetta löytää, mutta kyllä hekin ovat löytäneet lopulta paikalle.

Jari Taunimaa: Miten väistötiloissa on huomioitu sitten eri käyttäjäryhmät, esimerkiksi lapset, nuoret ja ikääntyneet?

Teija Korpi-Käkelä: Materiaali on jaoteltuna eri osastoihin, niin kuin tuolla vanhassakin tai oikeassakin kirjastossa. Ja sitten meillä on yritetty laittaa oleskelutiloja vähän joka puolelle, että lastenosastolla on pöytää ja tuolia, ja sohvia on kaikille. Ainakin materiaalin sijoittelussa on yritetty huomioida.

Janne Koivumäki: Kyllä, ja jotkut ovat sanoneet, että jopa löytyy paremmin kuin aiemmin.

Teija Korpi-Käkelä: Joo, siellä on ehkä vähemmän materiaalia, niin se vaikuttaa asiaan. On myös mietitty materiaalia mitä otetaan mukaan. Eli on otettu kaikki asiakasryhmät huomioon, että olisi aikuisille, olisi lapsille, olisi nuorille. On myös esimerkiksi selkokirjat mukana, vaikka vieraskielinen kertova kirjallisuus jäi pois, mutta on yritetty huomioida kaikki.

Jari Taunimaa: No millaista palautetta väistötilojen käyttäjiltä on saatu? Väistötila on ollut aika vähän aikaa vielä auki, mutta oletteko saanut jo millaista palautetta, jos olette saaneet?

Janne Koivumäki: Lähinnä positiivista.

Teija Korpi-Käkelä: Kyllä, kaikki ovat ollut ainakin iloisia, kun kirjasto aukesi. "Ihana nähdä teitä", niin kuin mekin on tietenkin sanottu asiakkaille. "Ihana nähdä teitä, että kiva kun saatiin auki." Se on ollut niin kuin jo itsessään positiivista, että kirjasto on auki.

Janne Koivumäki: Tietenkin negatiivistakin on siinä mielessä tullut, että jotakin puuttuu tai omatoimikirjastoa ei ole.

Jari Taunimaa: Niin, juuri pitikin kysyä, että toimiiko väistötiloissa omatoimikirjasto, mutta siis ei toimi?

Teija Korpi-Käkelä / Janne Koivumäki: Ei toimi.

Maija-Liisa Laitila (?): No miten laaja sitten tuo kirjavalikoima nyt on? Koska tiedetään, että nämä teidän väistötilanne on hieman pienemmät kuin tuo teidän normaali kirjastotila, niin mikä teillä on arvio siitä teidän materiaalistanne? Paljonko nyt on käytettävissä sitten tässä tilassa?

Teija Korpi-Käkelä: Tämä on ihan arvio, mutta me on mietitty, että ehkä puolet.

Janne Koivumäki: Noin puolet.

Teija Korpi-Käkelä: Noin puolet on käytössä ja puolet on sitten varastossa, että meillä ei ole niihin pääsyä. Ne ovat siellä isoissa pahvilaatikoissa odottamassa sitten muuttoa takaisin.

Jari Taunimaa: Miten kirjavalikoimaa sitten päivitetään ja täydennetään?

Janne Koivumäki: Hankintoja tehdään säännöllisesti, mutta se on aina noin puoli vuotta ennen kuin ne julkaistaan.

Teija Korpi-Käkelä: Joo, nyt on juuri menossa kiivain syksyn ennakoiden tilaaminen, eli syksyllä ilmestyviä kirjoja tilataan nyt.

Maija-Liisa Laitila (?): No onko siinä jotain tiettyjä erityisiä painopisteitä tai valikoimia siinä teemassa? Ja kun te mietitte uusiakin, niin otetaanko vähän niin kuin joka teeman alueelta niitä uusia? Vai miten te mietitte sitä valikoimaa, mikä teillä on?

Teija Korpi-Käkelä: Joka teeman alueelta yritetään ottaa, ja sitten meidän hankkijoiden pitää tuntea oma asiakaskunta aika hyvin, että tietää mitä hankitaan ja mitä voi kenties jättää ostamatta. Paikalliset ja kotiseutukokoelmaan tulevat, niin ne hankitaan kaikki monena kappaleena. Ja sitten meillä on tuo kirjastoauto, minkä hankintaa pitää myös miettiä. Osittain sitten Tarja kirjastoautolta itse valitsee niitä ja me tilaamme.

Janne Koivumäki: Sen verran voisi lisätä, että aika paljon ja säännöllisesti me joudumme noita valintalistoja hankintaportaalin kautta tilaamaan, mutta kaikkea paikallista aineistoa ei julkaista valintalistoilta, eli niitä voidaan tilata suoraan tekijältäkin, jos paikallinen tekee jonkun levyn tai kirjan.

Teija Korpi-Käkelä: Joo, ja se vaatii sitten sitä, että pitää seurata somea, lehtiä ja kaikkea, että tietää mitä on tulossa.

Janne Koivumäki: Niin, pitää tuntea kenttä.

Teija Korpi-Käkelä: Kyllä.

Jari Taunimaa: Aivan. Tähän liittyen, onko käyttäjillä mahdollisuus tehdä toiveita kirjavalikoiman suhteen? Varmaankin on, voisin kuvitella.

Teija Korpi-Käkelä: Kyllä, ja me toivommekin, että meidän asiakkaamme toivoisivat kirjoja ja pelejä, DVD:tä ja jopa esineitä. Meillä oli joskus kysely oikein, jotta ihmiset sai toivoa, että mitä esineitä meille tulisi lainaan. Me sitten resurssien mukaan yritämme niitä tilata, jos on rahaa tai mahdollisuuksia.

Janne Koivumäki: Konsolipeleissä toivoisikin, että tulisi toiveita, koska itse kun tilaan niitä pelejä, niin en pelaa juurikaan, että se menee sitten tuntumalla, että mitä asiakkaat lainaavat.

Jari Taunimaa: No tuota, sitten mennään itse kirjoihin ja kirjailijoihin. Millaisia kirjoja sitten kauhajokiset yleisesti ottaen lukevat? Onko havaittavissa tiettyjä suosittuja genrejä tai teemoja?

Teija Korpi-Käkelä: Sanoisin, että dekkarit menevät oikein hyvin ja viihdekirjallisuus. Esimerkiksi Satu Rämö on ollut tosi suosittu myös meillä. Jos dekkaristeista puhutaan, Seppo Jokinen ja näitä muita on...

Janne Koivumäki: Christian Rönnpä.

Teija Korpi-Käkelä: Joo, kyllä. Ja sitten Enni Mustoset ja Lucinda Riley on ollut suosittuja. Ja sitten aina nämä paikallisuuteen liittyvät jutut ovat myös suosittuja, kyllä.

Maija-Liisa Laitila: Tilataanko niitä sitten, jos te tiedätte jo, että joku dekkari on suosittu tai on fiilis, että tämä on varmaan hyvin lainattu kirja, niin paljonko niitä kappaleita tilataan? Onko teillä sitten useampi aina sitä, vai miten te toimitte?

Teija Korpi-Käkelä: Ainakin vielä on sen verran ollut rahaa, että on pystytty tilaamaan ensinnäkin meille ja kirjastoautolle. Mutta saattaa olla, että esimerkiksi Enni Mustosta on ollut 3–4 kappaletta pääkirjastolle. Näin suosituimmissa on sitten toki se 2 viikon laina-aika aluksi, että ne kiertävät nopeasti, mutta pyritään siihen, että saadaan näitä suosituimpia enemmän.

Maija-Liisa Laitila: Kyllä. No miten, jos puhutaan nuorista, niin mitkä ovat niitten suosikkeja? Ja tällainen yleinenkin kysymys, että lukeeko nuoret kirjoja tänä päivänä? Mikä teidän fiiliksenne on?

Teija Korpi-Käkelä: Mun mielestä osa nuorista lukee tosi hyvinkin ja tosi paljonkin, että se on aika jakautunutta, ja toiset sitten ei lue yhtään. Yksikin kirja äidinkielen tunnille saattaa olla todella vaikea löytää. Kirjaston täytyykin joutua tekemään tosi paljon töitä, että löytää sille nuorelle sen kirjan. Että "ota nyt tämä, tämä voisi olla mielenkiintoinen". Mutta osa lukee tosi paljonkin, kyllä. Esimerkiksi se Heartstopper-

sarjakuva on ollut nyt tosi suosittu ja sitten näitä tällaisia... En muista sen kirjailijan nimeä, McManus? En osaa lausua, mutta sillä on näitä. Usein nämä suositut liittyy johonkin Netflix-sarjaan tai televisiosarjaan, niin näistä tulee suosittuja. Mikä Jannella on mielipide, että mitkä oisivat nuorten keskuudessa nyt suosittuja?

Janne Koivumäki: Katsoin näitä lainatuimpien listoja, niin täällä oli *Okakruunujen valtakunta* eniten lainattu.

Teija Korpi-Käkelä: Joo, se Maas. Sen mä unohdin.

Janne Koivumäki: Niin joo.

Teija Korpi-Käkelä: Kyllä, eli tällainen fantasian ja romanssin yhdistelmä.

Janne Koivumäki: Se on juuri sellainen, kyllä.

Maija-Liisa Laitila: Mutta tässä on varmaan niin kuin tekin, kun te asiakaspalvelutyötä teette, niin pitää olla taito siihen, että saat siitä asiakkaasta irti, jos se pyytää apua että "kun mä jotain tällaista", niin sitten että mikä sille ihmiselle sopisi. Se on hieno taito, kuinka osaatte ehdottaa niitä kirjoja, että "tämä voisi olla", "kokeilepa tätä näin"?

Janne Koivumäki: Se ei välttämättä tule aivan heti, että siihen vaatii jonkun kerran, että asiakas on käynyt siinä tiskillä.

Teija Korpi-Käkelä: Kyllä, ja sitten pitää kysellä aika monta tarkentavaa kysymystä usein, että mistä sinä olet kiinnostunut ja voisiko tämä olla ja voisiko tuo olla? Mulla on varmaan vaikein kysymys ollut sellainen, kun asiakas kysyi että "onko teillä kirjoja elämästä?".

Jari Taunimaa: Oho.

Teija Korpi-Käkelä: Niin siinä... Mä en muista mikä se oli sitten, mistä me löysimme sen kirjan, mutta se oli aika kaikenkattava toive meille.

Jari Taunimaa: Kestikö hakea pitkän aikaa vai löytyikö se heti?

Teija Korpi-Käkelä: Mä en muista, kun mä kyselin niitä kysymyksiä. Mä en muista mikä kirja se sitten oli, jonka hän halusi, minkä tyylistä se oli.

Jari Taunimaa: Nousevatko sitten kauhajokiset kirjailijat ja paikalliset kirjat jotenkin esille kirjaston valikoimassa tai tapahtumissa? Järjestääkö kirjasto tapahtumia jossa paikalliset kirjailijat, vaikkapa pääsevät esittelemään teoksia?

Teija Korpi-Käkelä / Janne Koivumäki: Kyllä.

Teija Korpi-Käkelä: Yleensä vastaus on kyllä. Ne nousevat, ja niin kuin tuossa aikaisemmin vähän sivuttiinkin, että paikalliset, Kauhajoesta kertovat kirjat ja kauhajokilaistlähtöiset kirjat, niin kyllä ne menevät hyvin lainaksi ja ne ihmisiä kiinnostaa. Ja sitten meillä on ollut kirjailijavierailuja, esimerkiksi Anu Kujanpää oli meillä vierailulla esikoiskirjansa kanssa ja mun mielestä oli hyvin väkeä. Ja sitten toinen oli Terhi Rannela, joka on kirjoittanut...

Janne Koivumäki: Agnes Sjöbergistä.

Teija Korpi-Käkelä: Niin, Euroopan ensimmäinen naiseläinlääkäri oli hän. Silloin oli tosi hyvin väkeä kyllä.

Jari Taunimaa: Kuinka teillä on sitten tuolla väistötiloissa? Onko siellä odotettavissa tällaisia vierailuja vai onko se sitten taas sen remontin jälkeen nousemassa esiin?

Teija Korpi-Käkelä: Ehkä enemmän remontin jälkeen, mutta kyllä meille syksylle on tulossa joku kirjailijavieras. Se on OKM:n rahoittama hanke, joka on tarjonnut kirjastoille rahaa, että OKM kustantaa kirjastolle kirjailijavierailun. Me olemme hakeneet siihen ja se saatiin. Se liittyy kansainvälisyyteen ja monikulttuurisuuteen, että se ei ole paikallinen kirjailija, mutta syksyllä on tulossa. Mutta todennäköisesti meillä on vähemmän nyt tuolla tapahtumia. Esimerkiksi meidän suosituin tapahtumamme, Yökirjasto, jäi tänä vuonna väliin. Me emme pysty niitä tuolla väistötiloissa järjestämään.

Jari Taunimaa: Aivan. Puhuittekin tuossa jo aikaisemmin lauseella parilla, mutta että onko kirjastolla sitten erityistä paikalliskokoelmaa?

Janne Koivumäki: Joo, kotiseutukokoelma löytyy ja sitten erillinen Kauhajoki-hylly lukusalin puolelta. Kotiseutukokoelma ei nyt tällä hetkellä ole käytettävissä, se on varastoituna, mutta Kauhajoki-hylly löytyy edelleen tuolta väistötilasta.

Teija Korpi-Käkelä: Kyllä, ja kotiseutukokoelma on muutenkin sellainen, että siellä olevaa materiaalia ei lainata, mutta niitä saa lukea kirjastossa. Ne ovat lukusalikäyttöön, jos sanotaan näin. Mutta Kauhajoki-hylly sitten tuli asiakastoiveen perusteella. Olisiko siitä pari vuotta?

Janne Koivumäki: Joo.

Teija Korpi-Käkelä: Kun niitä Kauhajoen kyläkirjoja ja muuta Kauhajokeen liittyvää materiaalia kysyttiin niin paljon, niin asiakas kysyi, että "voisiko nämä olla samassa paikassa?". No joo, voi olla, ja laitettiin. Ne ovat lainattavaa materiaalia kaikki ja mun mielestä liikkuu aika hyvin.

Janne Koivumäki: Kyllä, niitä saa säännöllisesti hyllyttää.

Jari Taunimaa: Mennäänpä tämmöiseen yleisempään kysymykseen: miksi lukeminen on tärkeää? Mä itse ajattelisin, että auttaa ymmärtämään eri kulttuureja, maailmankatsomuksia, edistää sosiaalisia taitoja ja empatiakykyä, vaikuttaa ihmisen ajatteluun, mielikuvitukseen ja oppimiskykyyn. Mutta tuleeko vielä jotain noiden lisäksi mieleen?

Teija Korpi-Käkelä: Sanoit oikeastaan melkein kaikki, mitä olisin sanonut. Ja sitten sitä paitsi se on kivaa. Kun löytää oikean hyvän kirjan, itselleen sopivan kirjan, niin se on mukavaa. Pääsee eri maailmoihin. Minä varsinkin fantasiasta tykkään, niin pääsee aika monenlaiseen maailmaan.

Maija-Liisa Laitila: Ja se on ihana tilanne, kun sä uppoudut johonkin kirjaan. Et huomaa edes ajan kulua ja olet yhtäkkiä lukenut, vaikka monta kymmentä sivua. kun tämä maailma on aika hektinen tällä hetkellä, niin se on mahtava vastapaino.

Teija Korpi-Käkelä: Kyllä, samaa mieltä.

Jari Taunimaa: Joo, mä tiedän itsestäni myös, että tykkään siitä ahmia sen kirjan tavallaan läpi aika nopsaankin, jos on hyvä kirja. No mennään sellaiseen asiaan, että miten lukeminen yhdessä aikuisen kanssa vaikuttaa lapseen? Millaisia asioita tulee mieleen?

Teija Korpi-Käkelä: Minulle tulisi ensimmäisenä mieleen sellainen ihana yhteinen hetki, läheisyyden tunne ja sellainen, että tässä tehdään yhdessä jotakin kivaa. Ja sitten sellainen positiivinen asenne kirjoihin ja lukemiseen, tarinoihin. Ja kyllä sieltä tulee tietenkin lapselle sitten myös näitä sosiaalisia taitoja ja empatiakykyä jo lapsuudesta heti. Kyllähän nämä pätevät siellä lastenkin lukemisessa tai lapsille lukemisessa.

Jari Taunimaa: Kyllä, ja muistoja tulee myös.

Teija Korpi-Käkelä: Ilman muuta.

Maija-Liisa Laitila: No miten sitten vanhemmat tai aikuiset voisi niin kun vielä innostaa lapsia lukemaan? Me myös kuulemme näitä uutisia, että meillä kun on nämä älylaitteet ja muut, että se kirja ei välttämättä ole aina se ykkönen mikä kädessä. Miten vanhemmat tai muut aikuiset voisivat edistää sitä? Mikä on teidän ajatuksenne siitä?

Teija Korpi-Käkelä: Ajattelisin, et oma esimerkki on aika tärkeä. Kaikki ei tietenkään tykkää lukemisesta eikä tarvitsekaan tykkätä, mutta kumminkin oma esimerkki lukevasta aikuisesta olisi yksi hyvä. Ja sitten tulla niiden kanssa kirjastoon, lainata lastenkirjoja ja kysyä kirjastovirkailijoilta vinkkejä, että mikä voisi olla sellainen hyvä kirja.

Janne Koivumäki: Juuri näin.

Jari Taunimaa: Joo, eli tällä tavalla kirjasto voi sitten tukea perheitä ja vanhempia lasten lukemisen edistämässä.

Teija Korpi-Käkelä: Kyllä, joo.

Jari Taunimaa: Miten lukeminen on muuttunut digitaalisen aikakauden myötä ja miten e-kirjat ja äänikirjat? Miten niiden suosio on vaikuttanut perinteisten kirjojen lainaamiseen tai myyntiinkin?

Teija Korpi-Käkelä: Myynnistä en osaa sanoa sillä lailla, mutta mun tekisi mieli sanoa, että Kauhajoen kirjaston viimevuotisten tilastojen perusteella meillä on kirjalainaukset pysynyt aika lailla samoissa, jopa pikkusen nousseet. Ei se ainakaan meillä ole lainausmääriä laskeneet. Ja sitten toisaalta nämä e-kirjat ja äänikirjat on tuonut uusia ihmisiä lukemisen ja kirjojen pariin. Saattaa olla sellaisia ihmisiä, jotka ei muuten lukisi ollenkaan mitään, niin on löytänyt sitten ne.

Jari Taunimaa: Eli ihan uusia lukijoita on tullut digitaalisen aineiston myötä?

Teija Korpi-Käkelä: Kyllä. Ja meillähän on kirjastoilla ollut paljon ennen kuin tämä buumi tuli näistä e-kirjoista ja äänikirjoista, niin meillähän on ollut äänikirjoja. Ei e-kirjoja niin hirveän kauaa, mutta äänikirjoja on ollut, ja kirjastolla on ollut sopimus Celia-saavutettavuuskirjaston kanssa, että me olemme sieltä hankkineet ihan fyysisiä äänikirjoja lukemisesteisille käyttöön.

Janne Koivumäki: Tämä tosin tulee nyt loppumaan, kun Celia lopettaa syksyllä näiden Cd-levyjen painamisen. Pelkästään digitaalisessa muodossa pystyy sitten sovelluksen kautta kuuntelemaan. Mutta me pyritään kyllä edelleen tilaamaan niin kauan kun niitä nyt pystyy syksyyn asti, että saadaan sitten pidettyä kokoelma jonkin tasoisena vielä tulevaisuudessakin.

Teija Korpi-Käkelä: Hamstrataan oikein kirjoja tässä vaiheessa, kun niitä vielä saa. Ja toki meillä on Suomen kirjastoilla se yhteinen e-kirjasto...

Janne Koivumäki: Joo, se on hyvä. Mutta siitä on sanottava se, että kun siihen ei tarvitse kirjastokorttia sen käyttämiseen, niin vaikea sanoa sitten minkä verran se on tuonut uusia käyttäjiä.

Jari Taunimaa: Kirjasto on nykyään muutakin kuin pelkkä kirjasto. Ennen oli käytössä ainoastaan musiikin kuuntelu ja lehtilukusali, oikeastaan ne olivat ne palvelut, mutta nykyään se on tavallaan yhteinen olohuone. Ja siellä on just sitten näitä digitaalisia palveluita, muun muassa VHS:n digitointi ja pelaaminen, ehkä 3D-tulostamistakin joissakin. Soittimia ja kaupunkipyöriäkin. Onko teillä väistötiloissa näitä palveluita tarjolla?

Teija Korpi-Käkelä: Osittain on, eli näitä esineitä meillä siellä on. Meillä on kahvakuulia, hulavanne, roskapihtejä, tällaisia. Ja sitten meillä on ollut Karhubasketin kausikortteja lainattavina, mutta ne ovat nyt tuolla uimahallilla...

Janne Koivumäki: Uimahalli Virkun kortti on ollut meillä. Liikuntapalvelut lahjoittivat ne ihan käyttöön. Roskapihdit.

Teija Korpi-Käkelä: Uimahallin kausikortti. Mutta sitten tämä digitointi on meillä nyt pois käytöstä. Digiopastusta on, mutta digitointia ei.

Maija-Liisa Laitila: Kuinkas sitten kun te pääsette noihin uusiin tiloihin? Tuleeko sinne nyt jotain uutta, kun me puhumme tällaisesta kauhajokisten olohuoneesta? Tämä kirjasto siis on, kuten sanoit, paljon muutakin kuin vain kirjojen lainaamista. Onko teillä tiedossa, tai onko jo varmistunut, että tuleeko sinne jotain uutuutta nyt sitten kun pääsette jossain kohti takaisin sinne?

Teija Korpi-Käkelä: Remontti keskittyy enimmäkseen siihen peruskorjaukseen ja tällaiseen, että varsinaisesti emme saa esimerkiksi uusia tiloja tai mitään sellaista. Mutta tutkijanhuoneen paikka siirtyy. Tutkijanhuone säilyy. Sen paikka siirtyy, ja sitten lainaustiskistä tulee vähän erilainen ehkä. Mutta ei sinällään uutta. Saattaa oleskelutilojen paikat vähän muuttua, ehkä osastojen paikat. Mutta tässä vaiheessa en vielä tiedä sen tarkemmin. Tuleeko Jannelle jotakin muuta mieleen?

Janne Koivumäki: Siinä varmaan tärkeimmät, joo.

Jari Taunimaa: Käytiinkin tuota jo läpi, että kuinka kirjastoon valitaan uusia aineistoja, mutta jos katsotaan sitä vaikka sellaiselta kantilta, että vaikuttaako esimerkiksi sosiaalinen media kirjojen suosion ennakointiin jollain tavalla?

Teija Korpi-Käkelä: Kyllä se vaikuttaa meillä varausjonoihin ainakin mun mielestä. Ennakkoon tilataan ne, mitä syksyllä ilmestyy ja niitä voi varata myös silloin heti kun ne siellä hankinnassa näkyy. Jos jostakin, esimerkkinä nyt taas tämä Satu Rämö, joka on paljon esillä, niin hänestä ja hänen kirjoistaan puhutaan paljon, niin kyllä se näkyy meillä myös tuolla varauksissa.

Maija-Liisa Laitila: Mites sitten, jos nousee vaikka nyt äkkiä joku, että ei ole tavallaan mitään ennakkotietoa ja joku kirja haippaa vaikka nuorison keskuudessa TikTokissa? Niin kuinka nopeasti te pystytte tavallaan reagoimaan siihen, että jos kirja ei ole valikoimassa, niin se saadaan valikoimaan?

Teija Korpi-Käkelä: Kyllä se heti sitten tilataan. Tai aika usein on tehty niinkin, että jos joku tosiaan tulee näin suosituksi yhtäkkiä, niin tilataan lisäkappaleita tai autolle

omansa. Siinä toki jonkin aikaa kestää ennen kuin saadaan, mutta kyllä aika nopeasti saadaan tilattua sitten ja reagoitua.

Jari Taunimaa: Eli sellaisia ihan viime hetken juttuja ei pysty toteuttamaan sillä tapaa, että tulisi nopealla aikataululla välttämättä?

Teija Korpi-Käkelä: Se riippuu kirjan saatavuudesta. Saattaa olla, että jos on oikein suosittu, niin on vaikka painos loppunut, niin sitten meillä hetken aikaa kestää, että saadaan se uusi.

Janne Koivumäki: Ja kyllähän me pystymme sitten, jos huomataan että johonkin kirjaan ilmestyy paljonkin varauksia, niin pystymme jo ennen julkaisua tilaamaan lisäkappaleita.

Teija Korpi-Käkelä: Joo. Sekin kertoo sitten, että jos ei ole ennakoon varattuna, niin sitten osaatte arvioida että "ei, tämä on kiinnostava".

Jari Taunimaa: Mennään vähän kirjaston tulevaisuuteen ja kysymykseen, että miltä kirjastojen tulevaisuus näyttää julkisena palveluna? Suomen kirjastolaitos on maailmanlaajuisesti hyvin erityinen ja arvostettu, ja sen toiminta on myös laissa säädetty: kaiken kansan saavutettavissa oleva palvelu. Mutta miten kirjaston julkista rahoitusta tulisi turvata tulevaisuudessa? Onko tähän minkäänlaista näkökulmaa henkilökohtaisesti?

Teija Korpi-Käkelä: Tämä onkin hyvä kysymys. Sen kun osaisi sanoa. Jos ei olisi kaikki valta itsellä, niin turvaisin aika monen julkisen palvelun rahoituksen, jos kaikki valta ja raha olisi, sanotaan näin. Realismi on joo... Ymmärrän että tämä on...

Jari Taunimaa: Aika laaja kysymys.

Teija Korpi-Käkelä: Joo, laaja kysymys on. Minä tietenkin pidän kirjastoa erittäin tärkeänä palveluna. Se on, juuri niin kuin sanoit, kaikille. Se on tasa-arvoinen, se on kaikille avoin. Joka ikinen voi tulla, joka ikinen voi olla, joka ikinen voi lainata ja saada ne kaikki samat palvelut, niin se olisi tärkeä turvata. Mutta miten se sitten tehdään, niin se on toinen asia.

Maija-Liisa Laitila: Miltä teidän mielestänne kirjaston tulevaisuus näyttää? Ja sitten jos ajattelette nyt vaikka teidän toimintaanne, Kauhajoen kirjaston toimintaa 5–10 vuotta eteenpäin, niin miltä tulevaisuus näyttää teidän kohdallanne?

Teija Korpi-Käkelä: Mä haluaisin olla positiivinen ja uskoa siihen, että ensinnäkin asiakkaat arvostavat. Se näkyy, että asiakkaat arvostavat meitä ja meidän palveluitamme. Ja uskon siihen, että päättäjilläkin on halua pitää meidän

palveluitamme yllä. Kyllä olen positiivisella mielellä, toiveikkaalla mielellä. Mitä mieltä Janne on?

Janne Koivumäki: Joo. Ja se, että ainakaan näillä näkymin kiinnostus painettuun kirjaan ei ole loppumassa, niin...

Maija-Liisa Laitila: Joo, niin se edelleen pysyy kuitenkin, vaikka meillä on nämä Bookbeatit ja Storytelit ja äänikirjat ja somet ja TikTokit, jotka vievät meidän huomiotamme, niin kuitenkin painettu perinteinen kirja on teidän mielestänne edelleen...

Janne Koivumäki: Joo, mä uskon myös, että jos käyttäjät ovat kiinnostuneita kirjastosta, myöskin päättäjät ovat.

Teija Korpi-Käkelä: Kyllä.

Jari Taunimaa: Tuo on hyvin sanottu.

Teija Korpi-Käkelä: Kyllä, juuri näin.

Maija-Liisa Laitila: Miten te näette sen, että tuleeko siitä enemmän tällainen kansan olohuone? Muuttaako se muotoaan, että jos me peilataan vielä vähän pidemmälle tulevaisuuteen, niin painettu kirja on edelleen validi, mutta miten te näette, tuleeko siihen enemmän sellaista elementtiä, että siellä on sitä muutakin palvelua? Toki teillä on jo nyt, mutta miten te näette sen?

Teija Korpi-Käkelä: Mä uskon, että tulee. Se muuttuu koko ajan, tulee enemmän ja enemmän tätä kaikkea muuta. Ja se olohuone on nyt jo tärkeää, ja sitten tulevaisuudessa vielä enemmän. Ja juuri nämä esineet ja kaikki muut palvelut niin tulee tärkeäksi, ja digitaaliset palvelut ovat myös kirjastoille tärkeitä.

Jari Taunimaa: No lukemisesta kun puhutaan ja lukutottumuksista, niin vähän taaksepäin katsoen, miten korona-aika vaikutti ihmisten lukutottumuksiin? Onko lukeminen lisääntynyt tai itse asiassa... sanoittekin, että pieni noususuhdanne on ollut koko ajan kuitenkin?

Teija Korpi-Käkelä: On. Se koronavuosi oli meille tietenkin tilastojen valossa huono, koska kirjastotkin olivat kiinni. Kauankos me olimme? Monta kuukautta jouduttiin olemaan kiinni. Vuonna 2020 oli huonommat lainatilastot. Mutta silloin varmaan erityisesti ihmiset rupesivat kuuntelemaan myös noita äänikirjoja, että varmaan meidän silloinen palvelumme Ellibs oli aika lailla hyvässä käytössä silloin. Mutta että sen jälkeen on ollut tasaista pientä nousua lainamäärissä.

Janne Koivumäki: Lisäisin siihen, että meillähän oli silloin kirjakassipalvelu korona-aikaan. Se taisi olla hetken aikaa pois käytöstä, mutta kyllä me kasseja vietiin pihalle.

Teija Korpi-Käkelä: Kyllä me vietiin kasseja pihalle, koottiin niitä siihen asti kun se oli sallittua. Sitten se kiellettiin, niin sitten ei enää voitu, mutta se oli suosittu kyllä.

Maija-Liisa Laitila: No miten te itse? Luetteko paljon myös vapaa-ajalla? Te olette kirjojen kanssa tekemisissä tietenkin työajalla, että saako siinä tarpeeksi vai miten? Onko kirjojen lukeminen teidän omassa elämässänne ja työajan ulkopuolellakin mukana?

Teija Korpi-Käkelä: On kyllä, en saa tarpeeksi kirjoista töissä. Tietenkin se ainakin mulla menee kausittain, että joskus tulee luettua enemmän ja joskus vähemmän. Mutta paljon luen.

Janne Koivumäki: Tulee luettua, varmaan loma-aikoina enemmän ja viikonloppuisin, mutta koko ajan on joku kirja menossa.

Maija-Liisa Laitila: Aivan. Onko teillä myös jotain suosikkigenrejä? Meneekö dekkarit vai luetteko ihan laidasta laitaan?

Janne Koivumäki: Mulla on dekkarit, mutta kyllä myöskin historialliset kirjat ja elämäkerrat on suosittuja.

Teija Korpi-Käkelä: No niin joo. Tykkään fantasiasta ja sitten yleensä historiallisesta, sellaisesta ettei se tule ihan tähän justiin nykyhetkeen. Ja tuo meidän työmme on siitä hyvä ja huono, että näkee aina ne uutuudet. Sitten se lukulista on todella pitkä, kun kaikkea pitäisi lukea. Pitäisi ottaa varmaan vuoden loma, virkavapaata ja lukea niin...

Janne Koivumäki: Riittäisikö vuosi?

Maija-Liisa Laitila: Paljonko teillä on arvio? Jos heitätte ihan lonkalta vuositasolla, että montako kirjaa luette? 10 kirjaa? Meneekö satanen rikki?

Janne Koivumäki: Mulla meni varmaan viime vuonna 20–30, varmaan keskimäärin.

Teija Korpi-Käkelä: Niin se on iso määrä.

Jari Taunimaa: Ai kun pääsisi itse samaan!

Teija Korpi-Käkelä: Osaan sanoa sen verran että vähintään 50 mulla meni viime vuonna, meni yli, koska osallistuin Helmet-haasteeseen ja mä sain sen kesällä valmiiksi. Mutta että joskus on sitten sellaisia lukujumeja itselläkin, että ei aina,

riippuen henkilökohtaisesta tilanteestakin elämässä, että ei aina jaksaa lukea. Ja sekin on ihan OK, ei koko aikaa tarvitse olla kirjaa kädessä, että taukokin on ihan OK.

Jari Taunimaa: Ei tarvitse kokea syyllisyyttä.

Teija Korpi-Käkelä: Saa jättää kirjan kesken, jos ei tykkää nyt jostakin kirjasta, niin ei sitä pakko lukea loppuun.

Jari Taunimaa: Millaisia kirjaston käyttäjiä te olette itse olleet aikanaan, ja mikä teidät ajoi työskentelemään kirjaston pariin?

Teija Korpi-Käkelä: Alun perin kirjat? Joo.

Janne Koivumäki: Kyllä se on se kirjastoauto. Kirjastoauto tavallaan tuli... Se oli se... No silloin Arin esimerkki tavallaan.

Teija Korpi-Käkelä: Kyllä, siis mullakin on lapsuudesta kokemusta kirjastoautosta. Se on ollut mun ensimmäinen kirjastoni tuolla Kurikassa, ja Jouko ajoi siellä. Kyllä, olen ollut ahkera kirjaston käyttäjä. Juuri tein nyt samaa mitä nykyään meillä tuolla Brännärin tiellä koululaiset odottavat pussin kanssa siellä kirjastoautossa. Kun on ollut kuljetuksen parissa, niin olen Kurikan kirjastossa odottanut sitten, että pääsee kotiin sieltä ja samalla lainannut ja ollut ahkera lukija aina. Ja kirjat on ajaneet tälle alalle.

Maija-Liisa Laitila: Ja varmaan ne henkilöt, mitkä te muistatte sieltä lapsuudesta, kuten kerroitte, eli se persoona on ollut mukava siellä kirjastoautossa, ja te varmaan muistatte sen elävästi ja se on ehkä sitten se joku sysäys ollut siihen, että olette nyt Kauhajoen kaupungin kirjastossa töissä. Nämä ovat näitä pieniä asioita sieltä usein, jotka johdattavat siihen urapolkuun. Mutta onko teillä ollut kuinka suora tie, että oletteko te tulleet suoraan kirjastopuolelle vai oletteko te olleet muualla töissä? Miten teidän uranne on tähän pisteeseen tullut?

Teija Korpi-Käkelä: Mulla ei ole ainakaan ollut suora. Olen ollut Jyväskylässä opiskelemassa ihan eri alaa ja sitten olin työttömänä pitkään ja sitten hokasin, että niin, minähän tykkään lukea. Minkälainen tuo kirjasto olisi työpaikkana? Oppisopimuksen kautta sitten tulin Kauhajoen kirjastoon töihin ja sinne jäin.

Janne Koivumäki: Joo, olen esimerkiksi opiskellut media-assistentiksi ja silloin jo olin kirjastossa harjoittelussa, mutta se ei ollut silloinkaan selvää. Se on tullut vasta sitten vuosia myöhemmin. TET-jaksolla olen ollut myöskin kirjastossa, että kyllä siinä niitä harjoitteluja on tullut, mutta...

Maija-Liisa Laitila: Niin, ja tässäkin huomaa, että kirjastossakin voi työskennellä, vaikka on kouluttautunut vaikkapa media-alalle. Se on ihan validi sitten kirjastopuolelle myös, että on monta polkua päästä kirjastoon töihin.

Teija Korpi-Käkelä: Kyllä, ja meidän työmme on yllättävän monipuolista, mitä moni ei ehkä ajattelekaan. Mitä kaikkea... Täälläkin nyt ollaan puhumassa, on kuvattu videoita ja kaikkennäköistä tehty.

Janne Koivumäki: Niin, tuossa oli tuosta kirjastoautosta puhetta, niin kirjastoautohan kulkee edelleen, että Tarja käy siellä reiteillä.

Teija Korpi-Käkelä: Kyllä joo.

Maija-Liisa Laitila: Kiertääkö se ihan Kauhajoella kaikki kylät? Kuinkas nyt kirjastoauto...

Teija Korpi-Käkelä: Kyllä se aika lailla on.

Janne Koivumäki: Vaikea kysymys, kaikki kylät... Kyllä niitä pysäkkejä on vähennetty mutta kyllä se aika lailla kiertää.

Teija Korpi-Käkelä: Siinäkin otetaan mielellään pysäkkitoiveita vastaan ja sitä reittiä sitten muokataan aina asiakkaiden ja mahdollisuuksien mukaan. Ja nyt kun meillä oli kirjasto kiinni tammi-helmikuussa, niin kirjastoautolla oli lisäpysäkkejä myös siinä kirjaston ja koulun välissä, että asiakkaat sai sieltä käydä sitten lainaamassa. Auto on tärkeä palvelu kouluille, päiväkodeille ja sivukylillä. Kyllä.

Janne Koivumäki: Joo, ettei unohdu, niin tuo kotipalvelu. Me etsimme asiakkaille, kotipalveluasiakkaille, kirjoja säännöllisesti, että kuukausittain lähtee kasseja.

Maija-Liisa Laitila: OK, miten se toimii käytännössä siis? Onko se sitten sieltä kotipalvelun kautta, että he hakevat?

Janne Koivumäki: Joo, me toimitamme ne kassit sinne. Heiltä tulee toiveitakin, voidaan jättää sitten aina, mutta aina ei ole.

Teija Korpi-Käkelä: Joo, me tosiaan toimitamme ne kassit kotipalveluun, ja he vievät sitten sieltä asiakkaille. Tämä on ollut aika kauankin meillä käytössä.

Maija-Liisa Laitila: Joo, ja se on hienoa että meillä huomioidaan siis kaikki ikäryhmät, että palvelua tarjotaan sitten vähän eri lailla. On se perinteinen kirjasto, toki nyt siellä väistötiloissa, sitten on kirjastoauto ja sitten on vielä tämä kotipalvelu. Se on mahtavaa.

Teija Korpi-Käkelä / Janne Koivumäki: Joo, kyllä.

Jari Taunimaa: Joo, toi onkin mukava aspekti, kun mainitsitte tuossa, että kuinka esimerkiksi kirjastovirkailijat jäävät vuosikymmeniksi ehkä mieleen. Itsekin muistan jo

70-luvulta asti henkilöitä. Se on yllättävän tärkeä asia, sellainen...en mä tiedä, en osaa edes muotoilla oikein, mutta he jäävät vuosikymmeniksi mieleen.

Teija Korpi-Käkelä: Miten meidän...yritetään palvella asiakkaat hyvin.

Jari Taunimaa: Kyllä, siten se asia menee. Olen ihan varma, että sama pätee myös teihin.

Teija Korpi-Käkelä: Kirjaston asiakaspalvelutilanne saattaa olla myös sosiaalinen tilanne, että siinä ei välttämättä vaan etsitä kirjoja, vaan siinä puhutaan ihan todella monestakin asiasta, ihan laidasta laitaan asioista puhuttu asiakkaiden kanssa.

Jari Taunimaa: Onko kirjasto vielä semmoinen perinteinen "hys hys" -paikka? Mä muistan, että siellä oli hyvinkin tarkka se hiljaisuus.

Teija Korpi-Käkelä: Joo, mulla on myös sellainen muisto, että välillä piti olla hiljaa. Kyllä on sanottu tälläkin viikolla, mutta ei se samalla tavalla ole enää niin "hys hys". Mutta totta kai, niin kuin ajatus on, että muut asiakkaat huomioidaan, että ei saa meluta. Puhua saa ja jutella ihan normaalisti, mutta mielellään ei juosta tai huudeta.

Jari Taunimaa: Juostaan sitten ulkopuolella.

Teija Korpi-Käkelä: Ulkopuolella, kyllä. Jutella saa, eikä ole enää niin jäykkää.

Jari Taunimaa: No niin. No minäpä kiitän teitä vierailusta ja itse varsin suurena kirjaston ystävänä tämä oli todella mielenkiintoinen aihe ja ehkä sain itsekin pikku kipinän käydä taas kirjastossa tai avata lukemattoman kirjan, joita minullakin on jonossa kotona odottamassa.

Tässä podcast-jaksossa oli vieraana kirjastovirkailija Janne Koivumäki ja kirjastonhoitaja Teija Korpi-Käkelä, ja haastattelun avustavana vieraana viestinnän asiantuntija Maija-Liisa Laitila. Haastattelijana toimi Jari Taunimaa. Ja sitä erästäkin merkkihenkilöä lainatakseni: lukeminen kannattaa aina. Minä palaan podcastiin seuraavalla jaksolla noin viikon päästä, joten siihen asti hyvät kuulijat, kiitos ja näkemiin. Vai pitäisikö sanoa, että lukemisiin? Kiitos vieraille.

Vieraat: Kiitos. Kiitos.

Jari Taunimaa: Moi moi.